

засобів, психотропних речовин їх аналогів та прекурсорів перебуває у «тіні».[4]

Уже давно вживання наркотичних засобів та психотропних речовин стали нормою поведінки, причому серед різних за соціальним статусом і рівнем доходів груп населення. Тому якщо є попит – буде пропозиція, яку в великих масштабах забезпечують організовані форми наркозлочинності не тільки в Україні а і за її межами, основною метою яких є отримання прибутку з метою подальшої легалізації коштів здобутих від їх незаконного обігу.

Отже, запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в Україні стало предметом кримінологічного дослідження. Сформовано уявлення про кількісні та якісні характеристики цього явища, тенденції поширення, класифікацію злочинців та особливості їх злочинної поведінки.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними» від 15.02.1995 року (із змінами та доповненнями). - <http://zakon1.rada.gov.ua..>

2. Джужа О.М., Моїсєєв Є.М., Василевич В.В. та ін. Кримінологія: Навчально-методичний посібник / за заг. ред. О.М. Джужи. К.: Атіка, 2003. 400 с.

3. Офіційний сайт Генеральної прокуратури України. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/stat>.

4. Тарасенко Р. В. Проблеми забезпечення безпеки й соціального захисту осіб, які сприяють розкриттю злочинів у сфері незаконного обігу наркотиків. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2012. № 2. С. 229–232.

Богатиков Олександр Володимирович,
здобувач Національної академії внутрішніх справ

ІНФОРМАЦІЙНО-ПРОФІЛАКТИЧНА ПРОТИДІЯ НЕЗАКОННИМ ЗАВОЛОДІННЯМ ТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ ВЧИНЕНИХ, ОРГАНІЗОВАНИМИ ГРУПАМИ

Кримінальні правопорушення, що пов'язані з незаконним заволодінням транспортними засобами (ТЗ) зростають, хоча і мають високу латентність, стають більш зухвалі, спричиняють збільшенню кількості дорожньо-транспортних пригод, загиблих і поранених. Такі злочини завдають великі матеріальні збитки як державі загалом, так і громадянам зокрема.

Вчиненню таких кримінальних правопорушень сприяє недостатній контроль за функціонуванням ринку вживаних ТЗ, запчастин, пунктів прийому металобрухту з боку органів державної влади та місцевого самоврядування, недосконала система реєстрації та обліку ТЗ, що дозволяє легалізувати викрадені ТЗ, а також відсутність регулярного технічного огляду приватного автотранспорту [1. С. 56].

Особливістю організованих груп які незаконно заволодівають транспортними засобами є спрямований інтерес на ТЗ, що мають попит на споживчому ринку і мають відповідний товарний вигляд. Дії таких злочинних груп, щодо способів вчинення та приховання таких злочинів, стали більш зухвалі, професійні навички постійно вдосконалюються і видозмінюються.

Ефективність протидії незаконним заволодінням транспортними засобами обумовлена як професійною, так і організаційною діяльністю працівників правоохоронних органів в якій значне місце необхідно віднести інформаційно-профілактичній роботі з населенням щодо особливостей віктимної поведінки власників ТЗ, інформування про способи вчинення та приховання таких кримінальних правопорушень. Таку інформаційно-профілактичну діяльність, щодо попередження незаконних заволодінь транспортними засобами, вчинених організованими групами, доцільно проводити через засоби масової інформації [2].

Незаконні заволодіння транспортними засобами в значній мірі зумовлені недбалістю власників. Віктимна поведінка потенційних потерпілих від таких злочинів вирізняється (безтурботним ставленням до охорони свого майна від злочинних посягань, нерозбірливістю і довірливістю до незнайомих людей [3, с. 527]. Щоб захистити свій транспортний засіб від незаконного заволодіння, перш за все потрібно оснастити його протиугінними приладами, як електронними так і механічними, встановити систему відеофіксації, залишаючи ТЗ навіть на короткий термін часу, обов'язково замикаєти його. По можливості, на ніч, залишати ТЗ у гаражі чи іншому закритому приміщенні, охоронюваній стоянці, або в освітлюваному місці. Що у разі незаконного заволодіння ТЗ власнику необхідно звернутися до Національної поліції, обов'язково розмістити оголошення в соціальних мережах про характеристики та особливості викраденого ТЗ, запропонувати матеріальну винагороду за інформацію про даний ТЗ, також переглядати сайти продажів вживаних ТЗ, трапляються непоодинокі випадки коли зловмисники пропонують викрадений ТЗ на даних сайтах зі зміненими номерами державної реєстрації, чужими або транзитними.

Профілактичне інформування населення про джерела, обставини, що впливають вчиненню таких кримінальних правопорушень про механізми злочинної поведінки зловмисників, спонукатиме участі громадян у попередженні таким злочинам.

Зниження рівня незаконного заволодіння ТЗ в значній мірі залежить від інформованості населення, в тому числі через засоби масової інформації про криміногенні ситуації-пастки, які створюють авто викрадачі для вчинення своїх злочинних посягань, способи, засоби та методи вчинення таких кримінальних правопорушень, роз'яснення необхідності дотримання заходів безпеки щодо зберігання автотранспортного засобу вжиття заходів проти проникнення до салону транспортного засобу сторонніх осіб; про необхідність негайного повідомлення до поліції про протиправне заволодіння транспортним засобом. Як правило організовані злочинні групи характеризуються стійкістю відносин, ієрархією, розподілом ролей, однотипністю вчинення злочинів та використанням каналів збуту.

Проведення широкої роз'яснювальної та профілактичної роботи, про такі кримінальні правопорушення, серед населення через засоби масової інформації обумовлена, зручністю, масовістю охоплення та ефективністю. Така робота повинна проводитись на постійній основі, поступово, планомірно та безперервно. Доцільно використовувати і соціальну рекламу, спеціальні передачі, інтерв'ю та зустрічі з представниками Національної поліції щодо інформування громадськості про проблеми потерпілих, зокрема, щодо питань про те, якою мірою поведінка й обстановка (умови), створена ними, може сприяти вчиненню незаконному заволодінню ТЗ; запровадження циклу передач або друкованих рубрик навчання з подолання віктимної поведінки, щодо профілактичних заходів та правильних дій у випадках вчинення відносно них таких кримінальних правопорушень.

Недостатнє інформування населення про сучасні способи, найпоширеніші місця, час та обставини вчинення незаконних заволодінь транспортними засобами сприятиме зростанню та поширенню на території всієї держави таких кримінальних правопорушень.

Список використаних джерел

1. Кіріленко Ф.О., Мінаєв Д.Д. Профілактика та запобігання незаконному заволодінню транспортними засобами *Південноукраїнський правничий часопис*, № 1, 2018, С. 56-60.
2. Diaz, J., & Poblete, B. (2019). Car Theft Reports: a Temporal Analysis from a Social Media Perspective. Companion Proceedings of The 2019 World Wide Web Conference. doi:10.1145/3308558.3316462

3. Когутич І. І. Криміналістика: курс лекцій./ І. І. Когутич – К.: Атіка, 2008. – С. 527 (888 с.).

Басараб Наталія Володимирівна,
аспірант кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого права
Національної академії внутрішніх
справ

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗБОЇВ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті доведено, що кримінологічна характеристика розбоїв неминуче повинна охоплювати усі кримінологічно значущі ознаки загальної кримінальної протиправності та корисливо-насильницької злочинності. Відповідно до критерію комплексності та повноти кримінологічної характеристики, вона має спрямовуватись також і на встановлення детермінантів, особливостей особи злочинця та жертви злочинного посягання, що однаковою мірою стосується запобігання розбоям в Україні.

Ключові слова: розбій, користь, насильство, кримінологічна ситуація, стан, структура, динаміка.

Summary: The article proves that the criminological characteristics of robbery must inevitably cover all criminologically significant features of general criminal wrongdoing and mercenary crime. According to the criterion of complexity and completeness of criminological characteristics, it should also be aimed at establishing the determinants, characteristics of the offender and the victim of criminal encroachment, which is equally relevant to the prevention of robbery in Ukraine.

Keywords: robbery, benefit, violence, criminological situation, condition, structure, dynamics.

Дослідження стану розбоїв в Україні, передбачає отримання всебічної та об'єктивної інформації про рівень, структуру та динаміку злочинів цієї категорії. Знання реальної ситуації про стан таких злочинів необхідне для розроблення та здійснення законодавчих, правозастосовних, організаційних та інших заходів запобігання такому виду злочинності органами і підрозділами Національної поліції України.

Ускладнення криміногенної ситуації в Україні обумовлює